

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 8 frt, 1/4 évre 5 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 10 frt, 1/4 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr., 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor 10 kr., minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RESZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A kibujt szög.

Arad, november 25.

(—s) A képviselőház pénzügyi bizottságának szombati ülése föllebbentette a fátyolt az ellenzék budgetvitatkozásának valódi mibenlétéről. Valami komolyabb és mélyebb értelmet és jelentőséget ugyan nem tulajdonítottunk annak az ellenzéki szóáradatnak, mert az eddig hallott több mint negyven ellenzéki szónoklat nem volt egyéb mint folyton megújuló és nagy részben ismétlődő panaszoknak immár unalmassá vált parafrázisa, anélkül azonban, hogy e beszédek egyetlen egynek, a Horánszkyénak kivételével nemcsak belterjesebben, hanem csak fölületesen is foglalkoztak volna a tulajdonképeni tárggyal, a költségvetéssel.

Mindazonáltal eddig bizonyos mértékig hajlandók voltak hinni, hogy ennek a sok szóbeszédnek indoka bizonyos ellenzéki meggyőződésben rejlik, most azonban a pénzügyi bizottság szombati ülésében kibujt a szög a zsákból és nyilvánvalóvá lett, hogy az ellenzék obstrukciószerű magatartásának valódi oka nem volt egyéb, mint a képviselőház idő előtti feloszlata és új választások elrendelése miatt való félelme.

Az ellenzék tehát azért beszélt annyit, hogy a budget tárgyalásával lehetőleg kihuzza azt az ülészakot, mert fél az új választásoktól. Qui habet tempus, habet vitam, ez az ideig óráig tengődő ellenzék felfogásának a jelszava. A sok beszédnek következménye lett az idemnit, amelynek

megszavazását ugyan meg fogják tagadni az ellenzéki pártok, de nem fogják megakadályozni annak letárgyalását, mert most már megnyugtatta őket báró Bánffy Dezső miniszterelnök annak kijelentésével, hogy a kormány az országgyűlés idő előtti feloszlata semmi okát nem látja s azt nem is tervezi. Sőt óhajtása az, hogy az 1896-ik év végén a költségvetés szabályszerűen tárgyalassék le s — ha csak valami rendkívüli körülmény közbe nem jő — az országgyűlés mandátumának törvényes lejárata előtt ne oszlattassék föl.

Hogy az ellenzék honnan merítette az idő előtti feloszlata híret, azt nem tudjuk, de ebből a magatartásából meggyőződünk a felől, hogy az ellenzék szándékait nem tárja fel őszintén, hanem hipokrita módon tévedésbe ejtő külszint kölcsönöz a belső valóznak, s ha evvel a praktikával összehasonlítjuk a kormány eljárását, akkor lehetetlen el nem itélni az ellenzéki hipokrizist. Lám báró Bánffy Dezső miniszterelnök magyaros őszinteséggel, habozás nélkül megmondta, hogy mi a kormány szándéka; pedig bizony módjában állott volna Horánszky kérdését valami módon elütni s arra valami kitérő választ adni.

Az ellenzék tehát várakozásunk szerint nem fog akadékoskodni az idemnitivel szemben, ha azonban mégis csalódnánk, és annak a képtelen helyzetnek előidézését akarná kierőszakolni, hogy megjöjjön január 1-je anélkül, hogy budgetünk és idemnitünk legyen, akkor a

kormánynak természetesen a legkíméletlenebb ellentállást kellene kifejteni, nehogy ez a gyalázatos merénylet sikerülhessen.

Megnyugvással bizakodunk a kormány és a szabadelvű párt erejében, hogy az ellenzék féktelenkedését szükség esetén képes lesz visszafojtani.

BELFÖLD.

Az országgyűlés feloszlata kérdéséről rövid, de igen érdekes eszmecsere folyt a képviselőház pénzügyi bizottságának legutóbbi ülésében. Egyik ellenzéki tag felszólalására határozottan kijelentette a miniszterelnök, hogy a kormány ragaszkodik a jövő év folyamára általa kilátásba helyezett törvényhozási munka-programmhoz s egyáltalán nem tervezi az országgyűlésnek idő előtti feloszlataát. Ennek a kijelentésnek megnyugtató tudomásul vétele után az ellenzéki tagok minden diskusszió nélkül jelentették ki, hogy nem járulnak indemnitási törvényjavaslathoz. Egyikük sejténi engedte, hogy a miniszterelnök nyilatkozata nélkül esetleg az obstrukció vétetett volna alkalmazásba az indemnitási törvényjavaslattal szemben. A mire a miniszterelnök megjegyezte, hogy az államháztartás alkotmányos kezelése ellen oly merénylet volna ez, amelyért a felelősséget az illetőkre kellene hárítani.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, november 25.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A Thurzán-familia.

— Hrabovszky Lajos és Kosztka Mihály regénye. —

A hogy a szürkület homálya beveszi magát a szerkesztőség szobáiba, két fiatal ember keze ernyedten ejti el a tollat, s a napi munkában kimerült, zúgó aggyal dől hátra székeben és néz maga elé a semmiségbe, a gomolygó szürkületbe, mely lassan-lassan ráfekszik mindenre, elmosza a tárgyak éles körvonalait és lélekényesztő nyugalmat borít körül mindenre. A két fiatal ember szóltan, fáultan nézi az árnyakat, s a mint így elmerült lelkük a semmiségben, az agyukban égő zürzavar lassanként elcsendesül, megolvad valami néma harmoniában, a mely észrevétlen ragadja magával a fantáziát egy messze álomvilágba, a mely oly ismerős és mégis új. Előjük villan egy-egy ismerős alak, végigcsikázik agyukon egy-egy esemény, mely talán csak az imént, talán már nagyon régen rezgette meg idegeiket és alakok és események lassan tömörülnek, összeolvadnak egy egységes képpé, összefüggő történetté és az elnyugvó lélek szövi-fonja belőlük a maga álomképeit. Az álom gyorsaságával száll képről-képre, eseményről-eseményre, felhasználva ezer impresszióját, mely a napi munka sivárságában észrevétlen ver benne fészket, pótoiván a fiatal korral járó tapasztalás és tudás hiányát az álmodozó képzelet szárnyalásával. Es igaznak, valóznak hiszi az álomképet, hiszen ezer-

nyi vonásra emlékezik belőle, a melyet valóban látott, azt a könyelmű szerelmet, azt a lelki jószágot, azt a lelketlen ürességet ő mind tisztán, valóban látta, — és mégis az álom megcsalja őket, mert úgy fűzi össze a vonásokat, a hogy együtt sohasem láthatta; egy-egy erős impressziótól nem tud szabadulni a lelkük, s együtt zibong benne így idegen, hozzá nem tartozó képzetekkel, s így szül a képzelet reálisnak tetsző és még sem létező alakokat. A fiatal lélek mohósággal veti magát az élet tanulmányozására, sokat, mindent akar tudni, látni, s hogy a részleteket pontosan lássa, oly közelről nézi a dolgokat, hogy csak kis részüket láthatja egyszerre, ezt pedig nagyon megnagyítva, — innen a kontraszt, mely meséjük során mutatkozik, a furcsa érzés, mely igaznak és mégis ki nem elégtőnek mutatja az általuk festett képet.

A fiatal lélek költészete félig még álom, s csak félig valóság, félig ösztönszerű megérzése az igaznak s csak félig tudatos igaz. A sejtés, az álom vezeti s őket, az álom a való élet ezer impressziójának félig helyes, félig kusza egybevonása, — csoda-e hát, ha a fiatal lélek álmodozásába beszövi a hallottakat és olvasottakat, ha meséiben egy-egy hang, egy-egy vonás emlékeztet idegenben, másutt hallott hangokra és csoda-e, ha a napról-napra más és más hangulattal, megújuló és élesen vibráló impressziókkal, mozaikszerűen alkotott történet itt-ott nem sima, ha egy-egy szeme a színes mozaiknak kiri, s csoda-e, ha a történet, mely így az álom és való mesgyéjén szü-

letik, a melynek megalkotásánál annyiszor veri fel álomból a fiatal, benyomások iránt még túlfogékony írókat az élet, csoda-e, ha ekkor a mozaik nem teljes, ha úgy szakad meg, mint az ő álmodozó lelkük futása: megnyugvás nélkül, hirtelen.

Töredelmesen bevallom, nem tudós kritikát írok. Nem szándékom az előttem fekvő munka értékét az esztétikai rőffel pontosan kimérni. Egyszerű impresszió, hangulatok azok, a miket főnnebb leírtam, hogy úgy mondjam, inkább csak esztétikai szemmértékkel való becsülés, — és ha ez a szemmérték elég gyakorlott s hasonlatos a nagy közönséghez, akkor ez a mérték igazságosabb is minden elméleti esztetikánál.

A benyomás, a mit az egész mű tesz szám, határozottan kellemes: könnyen olvasható érdekes mese, simán, helyei-közrel igen ötletesen előadva. És mégis az összbenyomás egy kifogásra kész. — Azt mondják a szerzők, hogy a Thurzán familia regény novellákban, s látszik is a munkán, hogy regényt akartak írni. Pedig azért még sem regény az a mit elmondanak, — megmarad munkájuk egy szép novellasorozatnak, melynek egyik-másik szeme magában véve bármennyire kifogástalan is, a Thurzánok regényébe beleilleszthető nem lett volna.

Ott van például az Egy igaz Thurzán című novella, a mely Thurzán Laczi öngyilkosságát írja le oly befejezett simaság-

Jegyzők: Eszterházy, Molnár Antal és Illyés Bálint.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső b. miniszterelnök, Lukács László, Perczel Dezső és Wlassics miniszterek.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja Görgey Béla lemondását képviselői mandátumáról.

Az új választást elrendelik.

Hegedűs Sándor előadó bemutatja a pénzügyi bizottság jelentését az indemnityről.

Annak idején napirendre tűzik.

Münnich Aurél előadó bemutatja az ujonczjutaléokra vonatkozó javaslatról a bizottság jelentését.

Következik a múlt ülésen elfogadott vizuális vasutakról szóló jelentések.

Elnök: Megszavazza-e a t. Ház?

Szalay Imre: Nem vagyunk határozatképesek?

Megszámlálták a képviselőket és kiderült, hogy a Ház határozatképes.

A Ház tudomásul vette a jelentéseket.

A költségvetés.

Szalay Károly szerint oly kormány intézi az ország ügyeit melynek létjogosultsága nincs. Harag és szégyen változó érzelmei közt hallgatja a miniszterelnök beszédjeit s szemléli működését. Elítéli a belügyminiszter magatartását, a csongrádi főszolgabíró ügyében. Majd az egyházpolitikára tér át s melyet annak idejében mint a nép óhaját igyekeztek feltüntetni s bizonyítani igyekeztek, hogy ez nem így van. A közigazgatási reformmal a kormány csak eszközt akar teremteni kortes-ozéjaira. (Helyeslés balról.) A kormány fennállásának létjogát a király bizalmát mondogatja, ezt ő kétségbe nem vonja, de ezzel az alkotmányt sértik meg mert alkotmányos országban ily módon a küzdelembe nem szabad belevonni, a király csak uralkodik de nem kormányoz. A nemzeti párt meg fog győződni, hogy a 67-es alapon nemes törekvéseit nem érvényesítheti s vele együtt meg fog eről győződni az ország is azért óhajja ő a 67-es alapon álló pártok egyesítését! Szól aszutan a választói listák összeállításánál előforduló visszaélésekről. Attér végre a horvát kérdésre s óhajja, hogy legalább szeressen bennünket Horvátország azokért az áldozatokért, melyeket érte hoztunk. Horvátországgal való viszonyaink napról-napra rosszabb lett. A horvát közhangulat magyarelleses s így ne beszéljünk a horvát-magyar barátság megszilárdulásáról. (Ugy van! balfelől.) A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés balról.)

Polónyi Géza a kiegyezést jónak tartotta 75-ig, de 75-től fogva többé nem tartja czél-

szerű intézménynek. 75-től fogva a kiegyezési törvényt olyan férfiak kezelték, kik maguk az ellenzék voltak s így alkotók intencióit meg sem érthették. Apponyi Albert azt feleli, ha a nemzeti aspirációkat tényleg véghez akarják is vinni nem marad más hátra számára mint a ceterum censeo deleandum esse-t odavetni a kiegyezésnek. (Ugy van a szélsőbalon.) Megozáfolja azt az elméletet, hogy a 67-iki kiegyezés szerződés volna, mert a szerződés semmi kellékét benne meg nem találja, e kiegyezés egyszerű törvény, melyet a király szentesített s így megváltoztatható. (Ugy van a baloldalon.) Ha mások e kiegyezést alaptörvénynek mondják, mely mint ilyen meg nem változtatható, ezt az elméletet sem lehet elfogadni, mert a magyar nemzet megváltoztathatlan törvényt nem ismer. A kiegyezés feladása a nemzet jogainak egy lehetetlen intézmény, akárki legyen is kezelője.

Az ülés végén Lukács Gyula támadta meg a költségvetést.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 764.0 milliméter. délután 2 órakor 764.7 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° - 2.0, délután 2 órakor C° + 3.3. Szél iránya es ereje: reggel 7 órakor DK 2, délután 2 órakor K 2. Felhőzet: reggel többnyire borult, délután borult. Csapadék az aróbbi 24 órában: 0 milliméter.

Arad villamos vasutja.

— Saját tudósítónktól. —

Arad város kövezeti bizottsága tegnap délután V ar j a s s y Lajos tanácsos elnöklete alatt ülést tartott, melyen jelen voltak:

S a r l o t Domokos főkapitány, N e u m a n Ede, V i z e r Péter, V i r á g h Lajos, F é n y e s Dezső, B ő h m Lajos, P e k á r Károly, M e u d l Vilmos dr. és S t e i n e r Jakab.

A bizottság a lóvasutttársaságnak a pályatest kibővítésére vonatkozó terveit nem tárgyalta, mivel a társaság közelebb új terveket fog beadni, melyek nagyban eltérnek az előbbiektől.

Ezután tárgyalás alá vette a bizottság a Neuman testvérek ama ajánlatát, mely egy gőz- esetleg villamerőre berendezett helyiérdekű vasut létesítésére vonatkozik.

A vasut köztudomás szerint Gájtól a Pécskai-uton, Kossuth, Batthyányi- Templom-uzsán át az Andrassy-térre vezet, míg a Radnai-uton végződik.

Ez ajánlatot már egyszer tárgyalta a bizottság s akkor abban állapodott meg, hogy az építési engedélyt csak az esetben java-

solja, ha az ajánlattevők a pályát egész a vasutig terjesztik ki, ha villamos erővel rendezik be. (a gőzerejű kocsik tehát ki vannak zárva.)

A bizottság tegnapi ülésén hasonlóképen nyilatkozott, majd megállapította a viteldijakat, melyek igen méltányosak.

Ennek letárgyalása után erős vitát idézett elő a közlekedési idő megállapítása. A bizottság ugyanis a vállalkozókkal szemben arra törekedett, hogy a kocsik mielőlt kisebb időközben induljanak egymás után.

V a r j a s s y Lajos ide vonatkozó ajánlatát csekély változással elfogadták.

Végül kimondták, hogy a megállóhelyek megállapítását a város maga részére tartja fenn.

IDŐJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— November 26. —

Borús. — Havas eső. — Hőemelkedés.

HIREK.

November 26. Kedd. Róm. kath. naptár: Konrád. — Protestáns naptár: Konrád. — Görög-keleti naptár (november 14.): Fülöp. — A nap két 7 óra 23 perczkor, — nyugozik 4 óra 18 perczkor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 2—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola. földsz. int.

December 16. Aradmegye tisztújító közgyűlése délelőtt 9 órakor.

— Aradvármegye igazoló választmánya hétfőn délután 4 órakor ülést tartott N a c h t n é b e l Odön elnöklete mellett. Az ülés tárgya a legutóbb megválasztott vármegyei törvényhatósági bizottsági tagok igazolása volt. Ertesülésünk szerint egy-két megválasztott törvényhatósági bizottsági tagot n e m fognak igazolni.

— Szemle a katonák felett. A vasárnapi napon két magasrangú katona, S c h ö n f e l d báró lovassági tábornok és P o k o r n y tábornok érkezett Aradra. A katonai kitünőségeket C s i k ó s Alajos, az aradi házi ezred parancsnoka fogadta. A magas katonai vendégek tegnap szemlét tartottak a 33-ik gyalogezred, valamint a városban állomásozó Hadik-huszárok felett. Szemle után megelégedésüket fejezték ki az ezred-parancsnokok előtt.

gal, oly zavartalan hangulattal, a mely feltétlen becsületére válik megírójának, K o s z t k a Mihálynak. De vajjon mivel motiválja ezt a szép részletet mint a regény egy fejezetét? Thurzán Laci addig két ízben jelenik meg a színen, mindkétszer alig észrevehetően, noha második jelenésénél elejtett szavai sejtetik, hogy mi lesz a sorsa.

Es a regényért, az összefüggő láncszemekért áldozatul vetették szerzők nem egyszer eredeti terveiket. — Az első novella elolvasása után pl., mely Kosztkának legikerültebb darabja mind között, s valósággal plasztikus finomsággal van kidolgozva, egészen mást vár az olvasó, mint a mikövetkezik.

Ez a novella a Thurzán Miklós feleségét, Piroskát akarja a regény hősnőjévé tenni, az ő forró, szerelmes vérenek, hajlékony lelkének tragédiáját sejteti — és mégis azután szinte egészen eltűnik a színről.

Ezért mondtam, hogy ez a novella sorozat nem regény, mert nincs középpontja; darabjai egyenkint szépen kidolgozott, helyenkint igen sikerült mozaikszemek, a melyek azonban egy sima lappá össze nem illeszthetők, már csak azért sem, mert a két szerző nagyon is ellenkező írói temperamentum.

H r a b o v s z k y Lajos inkább mesét sző, kedélyes könnyűséggel nézi a világot, K o s z t k a Mihály inkább a nehéz szenvedélyeket, az emberi lélek kirívó vonásait keresi. Ez a kedélybeli ellentét a magyarázata a részletek közt mutatkozó különbségnek, s mert e természetes különbség dacára is összhangzába

akarnak helyezkedni, igyekeznek egymáshoz simulni, — ez lopja be pl. Hrabovszky könyvebb, mosolygóbb darabjaiba azt az itt-ott felcsillanó verista vonást, azt a néhány csuszamlós mondást, a mely környezetéből oly erősen kéri.

Novellákban írni regényt merész vállalkozás, — mert minden novellának meg kell, hogy legyen a maga külön középpontja és még sem szabad szétfutniok a regény közös középpontjától — még merészebb a vállalkozás két különböző írói temperamentum közös műveként. S ha mégis ennek dacára a Thurzán f a m i l i a sikerét konstatalom, akkor ez a legnagyobb elismerés szerzők tehetsége iránt.

Ha a regényben, miut ilyenben disszonanciát konstataltam, annál kevésbbé állíthatom ezt a részekről. Az egyes novellák valóban a változó hangulatok, változó impressiók szülöttei, de mint ilyenek egyenkint befejezettek, tiszták. Embereik, mint regényhősök nem igazi alakok, de egy-egy novella keretén belül hűek, igazok, sikerültek. — A Thurzán Endre képe, melyet róla H r a b o v s z k y ad a második rajzban, a N a g y s á g o s u r -ban, nem sokkal marad el az ő Thurzán Pistája mögött, aki pedig az egész kötet legemberibb embere, legrokonszenvesebb alakja, anélkül, hogy bármely idegen regénybeli családdal rokonságban állana.

Es ha végignézek ezen a novellasorozaton, akkor valóban sajnálom, hog/ szerzők regénynek címezték művüket, s ezzel a foly-

tonosság keresését benne feladatunkká tették. E nélkül átadhattuk volna magunkat annak a zavartalan élvezetnek, amelyet a részleteiben ügyesen szőtt mesének kész írni tudással és simasággal való elmondása így is nagy mértékben szerzett meg.

A T h u r z á n f a m i l i a olvasással közben önkénytelen emlékezetembe villant a két ifju szerző egy-egy régebbi kötete. Es ha azokra a szertelenségekre, azokra az elmosódott alakokra gondolok, a melyek azokban szerepelnek, ha elgondolom, hogy a képzeletük alkotta alakok vonásából, hogy kéri az az egy két vonás, a mely bennük az igaz életé, ha emlékembe idézem azoknak külső alakját, szemben mostani munkájukkal, mostani embe-reikkel és meséikkel, akkor lehetetlen nem látnom a nagy utat, a melyet rövid időn írni tudásban és emberismeretben megfutottak, s akkor jogom van hinni azt, a mit igaz örömmel hiszek a T h u r z á n f a m i l i a elolvasása után, hogy szerzők tapasztalataik kibővítése mellett függetleníteni fogják magukat minden idegen befolyás alól, szigorú önkritikával utját szegik a ríktó színek uralmának s akkor szabadon haladva abban az irányban melyet egyéni temperamentumuk nekik mutat, a T h u r z á n f a m i l i a hibái nélkül és az abban már szépen nyilvánuló erők fokozódásával sok érdemes munkával szereznek nekünk élvezetes perczeket e maguknak megillető elismerést.

SZÖLLÖSI ZSIGMOND.

— A katonaság sajtópöre. Az „Arad és Vidéke“ f. évi 226. számában „Merénylet a vértanuk szobra ellen“ cím alatt egy hír jelent meg, melyben a közös hadsereg két tisztje azzal van vádolva, hogy merényletet követtek el az aradi szabadság-téren a vértanuk emlékére emelt szobor ellen. Kriegerhammer hadügyminiszter értesülve e hírről, felhívta a temesvári cs. és kir. hadtestparancsnokságot, hogy az „Arad és Vidéke“ ellen a nagyváradi kir. ügyészség által hivatalból indíttassa meg a sajtópöret.

— Változás a csanádi klerusban. Desseffy Sándor püspök Márffy József nagyjécsai káplánt a megbetegedett Bodroghi János plébános mellé rendelte ki Gyula-Varsáudra.

— A gyoroki anyakönyvvezető helyettese. A m. kir. belügyminiszter Arad vármegyében a gyoroki anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesnek Takács Gyula jegyzői irnokot nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— Rosenberg Sándor dr. aradi főrabbitól „A zsidó és keresztény között polgárilag kötött házasságnak megáldása a zsinagógában“ címmel egy theológiai értekezés jelent meg, mely az ő ismert liberális álláspontját írja körül. A füzetkére legközelebb tüzetesen visszatérünk.

— A makói pénzügyigazgató, Leopold Kornél, mint levelezőnk írja, legközelebb nyugdíjba lép. Utódja minden valószínűség szerint Perczel István rzegei pénzügyigazgatói helyettes lesz.

— Népszerű előadás. Vasárnap délután Stüber József tanár a második fizikai előadást tartotta a liceum fizikai előadó termében nagy sikerrel. Az érdekes előadás és egyes kísérletek mindvégig lekötötték a nagy hallgató közönség figyelmét, mely végül halálját lelkes éljenzessel fejezte ki. A közönség oly számban volt jelen, hogy szűknek bizonyult a helyiség. — A legközelebbi felolvasást dr. Schmid János tanár fogja tartani egy más tudományok köréből.

— Pótvásár Vadászban. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter, megengedte hogy az Arad vármegye területéhez tartozó Vadász községben a f. évi október hó 13-ára esett de elmaradt országos vásár helyett, f. évi november hó 30-án pótvásár tartassék.

— Az anyakönyvvezetői tiszteltdíj. A belügyminiszter egy anyakönyvvezetőnek fizetési előleg iránt hozza intézett kérvényét azzal a kijelentéssel küldte vissza, hogy fizetési előleg csakis rendes állami tisztviselőnek és pedig fizetésük alapján engedélyeztetnek; az anyakönyvvezető tehát, aki nem fizetésben, hanem csupán tiszteltdíjban részesül s akinek tisztsege a hivatali állandóság jellegével nem bír, fizetési előlegre igényt nem tarthat.

— A katonarab áldozata. A m. kir. 79. honvéd-gyalog-dandárparancsnokság székhelyén, Budapesten működő felülvizsgáló bizottság elé a napokban szolgálatképtelenség miatt előállított 8 altiszt és csendőr. Ezek közt volt Somogyi József gura honczi őrsbeli csendőr is, kit ez évi július hó 23-án hajnalban Mur János aradi fegyveres katonaszökevény az acsuai határban a lábán súlyosan megsebesített fegyverével. A felülvizsgáló bizottság a felgyógyulás reményét teljesen kizárva, a csendőrt szolgálatképtelenségnek találta s egyelőre egy évre az időleges nyugállományba helyezte, a szabályszerű nyugdíjilletéken felül pedig évi 96 forintnyi sebesülési pótlékban is részesítette.

— Szabad otthon dísznót vágni. Egyes emberek — érdekből — azt a hírt terjesztik a városban, hogy december hó 1-től fogva nem szabad otthon dísznót ölni, csak a vágóhídon. Hivatalos helyről vett értesülés alapján figyelmeztetjük a közönséget, hogy ennek a hírlésnek ne üljön fel, mert a mint eddig szabad volt, úgy ezután is szabad lesz

bárkinek is otthon levágni a ser-tését.

— Egy színházgató polengéren. Tavaly bejárta a lapokat Hajdu István volt aradi színész meseszertű szerencsége. Négy-szer egymásután nagyobb összeget nyert a kislutrin s ráadásul még egy sorsjegyet is kihuzták huszonötezer forinttal. Hajdu szintásul-tot szervezett, amibe nemcsak a pénzét, de a jóhírnevét is beleölte. A belügyminiszter tegnap körrendeletben tudatta Arad város és a megye hatóságával, hogy Hajdut vissza-éléseiért a színészegyesületből mindenkorra kizárták s többé sehol sem kaphat játézási engedélyt.

— Hét év múlva. Még 1888-ban elrendelte az akkori belügyminiszter, hogy minden törvényhatóság szabályrendeletet alkosszon az idegenek nyilvántartásáról. Ugyanezen leirat azt is mondta, hogy majd a miniszter megizeni, mikor kell aztán a hozandó szabályrendelet alapján ezt a nyilvántartást megkezdeni. Azóta hét esztendő múlt el, a rendeletet minden törvényhatóság meghozta s most megjött a miniszteri levél, mely szerint az idegenek nyilvántartását a jövő év első napján meg kell kezdeni. Ebben a leiratban az az érdekes, hogy az Ausztriában született s ott honos embereket is a külföldi közé rendeli számíttatni.

— A mérges gomba áldozata. Csak tegnap adtunk hírt egy asszony haláláról, s már ismét újabb gombamérgezésről kell tudósítanunk. Az áldozat ezalkalommal Müller Antal 49 éves, budapesti illetőségű magánzó, aki az aradi piacon vett gombától lett rosszul. Tegnap iszonyu kínok között meghalt.

— Szerencsétlen esés. Gyuricza Erzszi aradi oselédleány tegnap a Flórián-utca 6 számú házában a padlásról lezuhant, s bal karját eltörte. A sebesültet az első orvosi segélyben Herman I. Károly dr. részesítette.

— A kártyaadósság. Kártyaadósság fejében adott váltó peres uton értékesíthető, de csak akkor, ha a kártyaadósság nem tiltott szerencsejátékból ered. Ezt az elvet mondotta ki legutóbb a váltótörvényszék és a királyi tábla egy váltóperben, ahol az alperes azzal a kifogással élt, hogy a kereseti váltót kártyaadósság fejében állította ki.

— A világsi országos vásárt — mint velünk tudatják — november hó 30-án és december 1-én tartják meg.

— A maltani rémeset. Varsóból telegrafálják ezt a szörnyű hírt, a mely aligha válik dicsőségére az orosz civilizációnak. Wiatka kormányzóságban fekvő maltani községből rémes gyilkosságot jelentenek. A község közelében levő mocsárban ugyanis egy fejnélküli hullára akadtak, melyre nézve a vizsgálat kiderítette, hogy a gyilkosságot egy Dimitricw nevű aggastyán tanácsára a falu egész lakossága követte el és pedig a kolerajárványtól való félelmében. Az említett aggastyán ugyanis azon tanácsot adta a falu népének, hogy ha az éhségtől és kolerától megakarnak menekülni, úgy áldozzanak fel az istennek egy falubeli koldust. Eme tanács folytán a lakosság egy Matunin nevű koldust tényleg meg is gyilkolt és miután a fejét levágták, a hulla vérből ittak, a szivét és tüdejét megfőzték és megették. A vizsgálat eredménye szerint a tettesek kivétel nélkül keresztények és nem is tartoznak a legtudatlanabbak közé, mert a községben templom és iskola is van. Valamennyi tettest átadták a törvényszéknek.

— A zágrábi események epilógusa. Frank Wladimir Iván urat, a hőieskedő zágrábi joghallgatót, tudvalevőleg néhány vasuti munkás alaposan elpáholta, és ezen állítólagos merénylet miatt álltak azután olyanformán boszút a zágrábi joghallgatók, hogy elégették a magyar zászlót Jellachich szobra előtt. A Frank megverésével vádolt vasuti munkások ügyében 23-án tartották meg a zágrábi törvényszék előtt a végtárgyalást. A tárgyalás eredményei alapján a törvényszék mind a három vádlottat Gu-

lyás Gábor, Szakolovszky Elemér és Szaváry Antal vasuti munkásokat fölmentette azzal az indokolással, hogy igaz ugyan, hogy súlyos testi sértés vétsége forog fönn, de a tettesek azonossága nem állapítható meg minden kétséget kizárólag, noha vádlottak beismerik, hogy f. é. október 15-dikén valakit megvertek. A jelenlevő államvasuti tisztviselők tüntetőleg gratuláltak a fölmentett munkásoknak. Kraljevic államügyész felebbezéssel élt az ítélet ellen.

— Melomania. Ez a neve az új betegségnek, melyet — mint Párisból írják — a napokban fedeztek fel egy fiatal emberen. Egy Vaaticar nevű orvos jelentést tett a rendőrségnek, hogy váróteremből ellopták a „Faust“-ot és az „Afrikai nőt.“ Leírása után hamar megtalálták a tolvajt, egy 24—25 éves elegáns fiatal ember személyében, kinek lakásán egész rakás zeneművet találtak. A fiatal embert Pierre Chaulet-nek hívják s minden nehézség nélkül bevallotta bűnét. Arra a kérdésre, miért nem lopott értékebb tárgyakat, holott keze ügyében voltak, Chaulet mosolygott s így felelt:

— Az az én dolgom s nem fogom megmondani.

A rendőrség börtönébe lépve, végtelen oszálkozásának adott kifejezést, hogy nem talált zongorát.

A megháborodott elméjű fiatal ember számtalan lopást követett el, de zeneműveknél egyebet soha sem vitt el.

— A márványkeblű leányzó. Nagybecskerekéről írják: A Bánlak közelében fekvő városi pusztán (Torontál) mindennapos volt a ozivakodás a legénység között. Az aranyhaju Veron sok, nagyon sok legénynek megzavarta az éjszakai nyugalmit, egypáran el is hagyta a tanyát, hogy ne lássák többé azt a hideg, márványkeblű leányt, a kit senki sem volt képes fölmelegíteni. Még ha a táncba is ment, ott sem lelkesedett föl a cigány muzsikáján: táncolni sem igen szeretett. Az egész tanyát izgalomba hozta ez a hidegség, találgatta mindenki, hogy mi bánthatja az aranyhaju Veront, míg végre ráakadtak a dolog nyitjára. Egy öreg asszony ezt mesélte, sőt meg is mert rá esküdni hogy látta, mikor Szász Pál bengrott Veron ablakán éjnek idején. Tisztességes leány pedig csak nem lehet az, a kihez ablakon át mennek be a látogatók. Másnap aztán lesbe állt még két másik öregasszony, hogy megbizonyosodjanak a hír igazságáról. Láták is valakit bemászni az ablakon, hanem az a valaki ezuttal nem Szász Pali, hanem Horváth Miska volt. Erre aztán megindult a pletyka aranyhaju Veron ártatlanságáról. Ugyancsak kiválogatta magának a falu két legszebb legényét! — mondogatták uton-uttfélen. A pletyka híre eljutott a legények fülébe is és Szászban fölfortyant a vér.

— Igaz-e te Horváth Miska, hogy Veronhoz jársz?

— Es ha igaz is, mi közöd hozzá? Szász szó nélkül tovább állt, de mikor beállt az est, vállára vetette a vasvillát és elbujt Veronék kertjében. Ugy kilencz óra tájban megnyílt csendesen az alsó kis kapu és egy alak közeledett ovatosan az ablak felé. Más alig ismerte volna meg, de Szász rögtön kitalálta, hogy ez Horváth Miska. Főlemeite a villát és mikor a szerelmes legény közelébe ért, belévágta a súlyos gyilkoló szerzsámot. A villa egyik ága halántékon érte Horváthot, ki eszméletlenül terült el a földön. Szász azután még addig döngötte Horváth fejét a ruddal, míg a szerencsétlen legény kiadta lelkét. Aztán mintegy megriadva tettétől, azon éjjel világgá futott. A csendőrség azonban földözöbe vette és még az nap elfogta künn a nádasban.

— A hó áldozatal Nagy szerencsétlenség híre érkezik Sepsi-Szent-Györgyről, ahol a tél már teljes erejével köszöntött be. A nagy hó sulya alatt beszakadt az óvókép z s i n t é z e t födele és maga alá temetett tizenöt növendéket, akik épen lefekvőben voltak. Egy nőve ndék meghalt, öt en megsebesültek.

— Szaporodnak a vásárhelyi mérgekverők. Egy hőmezővásárhelyi gazda följelentést tett a saját felesége ellen, hogy az asszony is mérgekverő. És a vásárhelyi mérgekverők bünkrónikája e feljelentés következtében egy újabb esettel szaporodott, amelynek a következők a részletei: K en é z István hőmezővásárhelyi gazda évek óta tékés egyetértésben élt a feleségével. Csak nemrég jöttek egymással ellentétbe annyira, hogy a

férj az asszonytól különvált. A napokban Kenéz megjelent a rendőrkapitánynál és elpanaszolta, hogy felesége — akitől törvényesen nincs elválasztva — még reggel a karta eltenni láb alól. Az asszony így akart a házastársától menekülni, hogy máshoz mehessen férjhez. Póka László első alkaptány és Privitzer József rendőrhadnagy azonnal szigorú vizsgálatot rendeltek el Kenéz lakásán és a házkutatás alkalmával — nagyobb mennyiségű mérget találtak elrejtve az asszonynál. Letartóztatták a vallatásra fogták az asszonyt, aki most harmadik éves, református és büntetve még nem volt. Az asszony tagadja, hogy férje élete ellen akart törni. De, mikor megkérdezték, hogy kitől kapta a mérget és minek tartogatta, nem tudott felvilágosítást adni. Az asszonyt bekisérték a járásbírósa bíróháza és a nyomozást folytatják. A fölfedezett jelek arra mutatnak, hogy Kenéz a már letartóztatott mérgező asszonyokkal összeköttetésben állott és hogy a mérget ő is Szegedről kapta. A vizsgálatot folytatják és az újabb adatok alapján megint több letartóztatás várható.

Névmagyarosítás. Kiskoru Hlava György borsosbesei illetőségű ugyanotani lakos vezetéknévének „Illési“-re kért átválttatását a belügyminiszter megengedte.

HYMEN.

Üry Sándor uradalmi intéző a szegedi anyakönyvvezetői hivatalban házasságot kötött Boros Jolán kisasszonnyal, Boros Frigyes nyugalmazott miniszteri osztálytanácsos bájos leányával. Tanúk voltak: Boros Béni országgyűlési képviselő, az arad-csanádi vasutak igazgatója és Boros Endre jószágigazgató.

Kosara Sándor tegnap kötött házasságot Kiss Ferencz az aradi ipartestület derék titkárnak nővérével Mariskával.

Erdélyi Antal aradi fiatal cigányprimás t. hó 27-én esküszik örök hűséget Nikolic Teréziának.

GYÁSZROVAT.

† Hesz Béla, a széptehetségű Arad-szt. mártóni segédjegyző elhunytáról vettük részvétellel az alábbi gyászlapot: Hesz József ügyvéd saját, ugyeje és gyermekei: György és neje, özv. Csepy Györgyné szül. Hesz Ilona, Kornélia férjzett Doskucsil Alajosné, József férjzett Preisinger Józsefné és József megtört szívvel jelentik saját és számos rokonok nevében is a forrón szeretett jó fiúnak, testvérnek, sógornak Hesz Béla, Arad-szentmártóni segédjegyzőnek, 1895. évi november hó 24-én, délután 5 órakor, életének 37-ik évében, hszas betegség után bekövetkezett gyászos elhunytát. A boldogultnak földi maradványai november hó 26-án, délután 3 órakor fognak az aradmegyei közpórházból a római katolikus vallás szertartásai szerint örök nyugalomra helyeztetni. Arad, 1895. november 25-én. Aldás és béke lengjen hamvai felett!

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

* Az aradi korcsolyázó egyesület november hó 26-án déli 12 órakor a kaszinó-egyesület helyiségében (Wass szálloda) választmányi ülést tart.

TANÜGY.

Iskolaszéki ülés.

Arad szabad királyi város községi iskolaszéke folyó évi november hó 28-án azaz csütörtökön délután 4 órakor a városház emeleti kis termében rendes havi ülését tartja, melyre a t. iskolaszéki tag urak ezennel meghívatnak.

A tanácskozás tárgyai:

1. Arad szabad királyi város adóügyi osztályának átírata, a múlt iskolai évről 61 tanuló után előirt 60 ft 50 krnyi tandíjhátraléknak leiratása iránt.

2. Arad szabad királyi város gazdasági székének átírata, a községi iskolák részére szükséges írószerek szállításának biztosítása iránt tartott árlejtés eredményéről.

3. Az aradi ev. református lelkészi hivatal átírata, a reform vallású növendékek hitoktatása tárgyában.

4. A múlt évben egy próba évre meghívott községi tanterőknek állásaikra való megválasztása, illetve véglegesítése.

5. Az iskolafelügyelő jelentése az iskolamulasztásokról.

Aradon, 1895. évi november hó 25-én.

SALACZ GYULA s. k.,
kir. tanácsos, iskolaszéki elnök.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd (november 26.) Az új honpolgár (Goldstein Számi) életkép.

Szerda (november 27.) Az új honpolgár (Goldstein Számi) életkép.

Csütörtök (november 28.) Oh azok a férfiak! vigjáték.

Péntek (november 29.) Hunyady László, opera.

Szombat (november 30.) Pillangó csata, itt először.

Vasárnap (december 1.) Delután: Parasztkisasszony, népszínmű. Este: Orleánsi szűz, dráma.

Aradi Milleniumi Naptár.

Egy negyedív alaku vaskos kötet vonja magára tegnap óta a járó-kelők figyelmét a Klein Mór könyvkereskedésének kirakátaban. A Szöllösi István és Vass Géza szerkesztésében megjelent Aradi Milleniumi Naptár ez, mely tegnap hagyta el a sajtót. A közel 200 nagy oldalnyi terjedelmű munkában a szokásos és diszes kiállítású kalendáriumi részen kívül aligha vallana valami a naptárra. Finom, sima fehér papíron, szép nyomással, s a sablonos naptári szövegeket messze felülmúló értékes tartalommal jelent meg ez a kötet, a mely több is akarna lenni közönséges időmérőnél. Mert nem is közönséges időt mér. A millennium díszes évében meg akarja mutatni azt, milyen, mivé fejlődött Arad az ezredéves múltban, hogy megismertetvén jelenét, erősít, a befutott utat és kívánatos célját, sejtse mely szép hivatás, mely szép jövő vár reá a jövőben.

Erről a hivatásról Aradnak irt egy gyögyörű cikket a magyar nemzeti érzés nagy rajongója, a magyar irodalom disze Rákosi Jenő, a kinek dolgozata egy maga is érdemessé teszi az Aradi Milleniumi Naptárt minden aradi polgár érdeklődésére.

Rákosi után „Madártávtól” Abrai Lajos fejtegeti mély filozófiával és a meleg szeretett hangján milyen az az organizmus, melylyel hivatásunk elismerésért küzdünk, mik az erősségeink és melyek gyengéink.

Es utánna az egész sorra még a szépen igazsággal megirt dolgozatoknak szól a város és társadalmaink minden jelességéről, nem hagyván figyelmen kívül egyetlen mozzanatot sem, mely jellemző lehet a millennium évének Aradjára. Minden részletezés helyett ékesen szól erről a naptár munkatársainak névsora, a kik között az említettek felül ott van Agai Adolt (Porzó) szellemes cikke helye a 12 év előtti Aradról, Pozsgay Lajos dr. városi főorvos a város levegőjéről, Molnár Géza mérnök földjéről, Szondy Béla levéltáros pedig népességéről irt tartalmasan és élvezetesen. Arad kereskedelmét E. Illés László ismereti mélyreható vizsgálódással, iparáról Kiss Ferencz ipartestületi titkár, vasutairól Boros Beni orsz. képviselő irt egy nagy érdekű cikket Letűnt régi dicsőség címen Zárny Odön mond el nagyon érdekes dolgokat a vizsalmokról, Tolnai János dr. irt a város politikai életéről, Brankovics György a hírlapirodalomról, Hrabovszky Lajos a mulató Aradról, Koszta Mihály a közigazgatásról, Somogyi Gyula a közművelődési egyesületekről, Kovács Vincze a jótékonyági egyesületekről, Szöllösi Zsigmond a szabadságharc emlékeiről, Mádai Mátyás

a zenei életéről, Pókás Imre a hegyalja öortermeléséről, Matusik Márton a sport életéről, Kara Győző a lyozeumról, Brusch Alajos a községi iskolákról stb. stb. nem említve a sok apróbb, névtelen megjelent dolgozatokat.

Mind ezt pedig kiegészíti oly részletes név és címjegyzék, a mely a naptárt Arad és Vidéke összes hivatalai, ügyvédei, tisztviselői részére nélkülözhetetlenné teszi.

A szép kiállítású könyv — melyet az aradi nyomda-részvénytársaságnál nyomtak, záradékul két képet is ad a milleniumi kiállításról melyről Kálnoky Ivor irt cikket. A mű 1 ft kapható Klein Mór könyvkereskedésében és az Aradi Közlöny szerkesztőségében. (zs.)

* Bernardo Montilla. A szellemes, spanyol színműró nehéz szenvedésű drámája került tegnap előadásra. Szereposztás a tavalyi, azsal a különbséggel, hogy Inezt Tóvölgyi Margit Kaczér Nina helyett, Eurikát Szendrey, a mit Benedek adott, s a szolgát Delli.

Kaczér Ninának, hogy ugy mondjuk bravur-szerepe volt az Inozé és legyen elismerés Tóvölgyi Margit játékaival szemben az a kijelentésünk, hogy az ő Iroze nem maradt hátra a Kaczéra mögött.

Eurik szerepe nem oly lényeges, de mégis elég arra, hogy kevésbé rutinírozott színész, mint Szendrei el ne rontaná.

Hanem Delli az azután kitett magáért. Fényesen beigazolta, hogy még egy szolgát sem tud eljátszani hibátlanul. Hiába, fanatizmus koll a színészséghez, mert nem kételkedünk, hogy van pálya, melyen Delli eléggé megfelelt kötelességének.

A többiek a régiak, a régi jók voltak, bár disponálva a férfiak közül se Gál, se Tompa nem voltak.

A színház üres volt.

* A pillangócsata, Sudermann Hermann négy felvonásos színműve lesz az idei színi szezon egyik legérdekesebb újdonsága. A pillangó csatára nézve nagyon különbözők voltak a kritikusok véleményei: amig ugyanis Bécsben, ahol a Burgszínházban került először színpadra, fényes sikert aratott; addig a budapesti nemzeti színházban csak közepes sikert ért el — a kritikát véve mértékül. A közönség Budapesten másként vélekedik a darabról, mint a kritika, a minek jele az, hogy a pillangócsatát mindig telj házak előtt adják a nemzetiben. De hát nem is csoda; hiszen Sudermann gondosan, hiven és pedánsan rajzolta nemcsak alakjait, hanem az alakok világát, amazoknak minden kicsinyességével, emennek minden köznapiságával. Alig van szindarab, melyben a rajznak aprólékos részletességig menő hűsége frappánsabb lenne, mint Sudermann új színművében. A darabot egy ártatlan 16 éves kis leány, Rozsika mozgatja, aki körül csoportosulnak a többi alakok, Rozsika kedves szerepét nálunk Novák Irén, a társulat erős tehetségű naivája fogja személyesíteni, akit a szerepre ugy művészi tehetsége, mint egyéb egyéni tulajdonai predestinálnak. Ugy hisszük, hogy Aradon nagy hatást fog kelteni Sudermann legújabb színműve s a szombati érdekes estére előre is felhívjuk a figyelmet.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A nagyhalmágyi nábob fia.

Nagy bűnper tárgyalásához fogott tegnap Tóth Ernő dr. kir. táblabíró elnöklete alatt a budapesti törvényszék, a melyen vádlotként szerepel egy tékozló fiu, a kit a dugszdag apa maga adott át az igazságszolgáltatás kezére s a kit, mikor fél évig tartó vizsgálati fogsága teljesen megtört volna, kivett kezeségre. Lefizetett 5000 ft biztosítékot, visszavonta volna egyetlen fia elleni panaszát, ha a törvény rideg betűi irgalmat ismernének.

A bűnper tényálása a következő:

Schweiger József also-ausztriai vasgyáros, a ki óriási vagyonának alapját két keze munkájával vetette meg, pár évvel ezelőtt közel egy millió forint vételáron megvásárolta a Bethlen-családtól a nagyhalma gyi rengeteg erdőséget, melyet szakszerűleg akart kihasználni. A főfelügyelettel egyetlen fiát, Schweiger Miksát bízta meg, de a bécsi kényelmes életből a zarándi havasok közé száműzött világfinak sehogyan sem tetszett az új állapot. Az alkoholban keresett vigasztalást s rövid idő alatt teljesen eliszakosodott.

Hogy egyhangú életét egy kis változatossággal tarkítsa, sűrűn látogatott el a megyebei városokba s Aradon megismerkedett valami Karaffa Mari színésznővel, a ki egy személyvezető társulatnál alakoskodott. A művész nő imádójának áldozatkészségét arra használta fel, hogy rávette, miszerint szökjenek Bécsbe. A császárvárosban egy darabig, míg t. i. a pénzben tartott, gyöngyéletök volt, de mikor az utolsó korona is elgurult, megismerkedtek egy szilenciumot kapott fiskálissal, a kinek révén az uszorások halójába került. A szökevények Bécsből az őket szorongató uszorások elől Budapestre menekültek, s a diplomátlan jogtanácsos ide követte őket, s megismertette a pénzzavarban levő fiatal embert egy pár jeles pénzügynökkel. A jelések legjelesebbje, Steiner Sándor Samu kiismervén áldozatának iszákos hajlandóságát, némelykor 50-60 pohár konyakot is diktált bele és csak akkor fogott hozzá a zilált pénzügyek rendezéséhez, felhasználván pártfogoltjának elázott állapotát, gyerekjáték volt neki üres váltólapokat iratni alá, melyen az öreg Schweiger, a duggazdag vasgyáros elfogadó gyanánt szerepelt. Összesen három darab váltót állított ki egyenként 10,500 frt értékben s egy havi lejáratú. Elhelyezte pedig oly kiváló virtuozitással a 31,500 forintos váltókat hogy abból a tékozló fiúnak mindössze háromszáznyolcvan forint jutott.

A váltók egyikét Grünwald Mór kerepesi-uti butorkereskedő számoltatta le a másik kettőt pedig Kiss Márton szücs-mesternél, a ki üres idejében az uszoráskodás nemes mesterességét űzte s a ki hogy a feje fölött tornyosodó vihart elkerülje, jónak látta kültöldre szökni.

A tárgyaláson a kelepozébe került pénzügynök elővette minden fura-furáját, hogy mindent a megugrott Kis Márton nyakába varrjon, de a kivett hurok az ő nyaka köré szorul.

Itélethirdetés a jövő péntekre várható.

TÁVIRATOK.

A nők tudományos képesítése.

Budapest, nov. 25. (Saját tud. táv.) A társadalmi kérdések egyik legfontosabb részében a magyar társadalmat fordulóponthoz segítette Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter. Mint illetékes forrásból értesülünk Wlassics Gyula legfelsőbb jóváhagyást eszközölt ki arra nézve, hogy ami a magyar társadalomnak egyik legrégebb és legmelegebb óhajta: bizonyos tudományos pályákhoz szükséges tudományos képesítés elnyerésére jövőben a nők előtt is megnyíljanak a magyar tudományos egyetemkapui.

Ez a nagyfontosságú és a jövőre messze kihatású királyi rezolúció értelmében ezentúl tehát a nők előtt is nyitva van az út, hogy a tudományos képesítést megszerezhessék. Mint értesülünk azonban Wlassics Gyula egyelőre a királyi határozatot három pályára kérte ki: az orvosira, a gyógyszerészire és a tanári pályára.

Tekintettel azonban arra, hogy Wlassicsnak a régi óhajta teljesülésével korántsem volt célja az, hogy a tudományos proletariátust növelje, ennél fogva eléggé nem dicsérhető körültekintéssel és bölcs óvatossággal a nőknél e pályákra képesítő oklevelek megszerzését bizonyos feltételekhez kötötte. Egyik fel-

tétel az, hogy a képesítésre csak azok a nők bocsáttatnak, akiket erre tehetségük képesít. A második feltétel ennek az elsőnek kiegészítő része. Hogy csakugyan a tehetségüknél fogva jogosult nők nyerjenek engedélyt a királyi rezolúció ez engedély megadását minden egyes esetre a közoktatási kormányzatra ruházta.

Ami már most az egyetemre való beiratkozás feltételét, az érettségi bizonyítványt illeti, erre nézve is van Wlassicsnak jóváhagyott intézkedése. Az érettségihez szükséges képesítés magát az érettségi bizonyítványt a nők magán uton fogják megszerezni. Hogy azonban megszerezhessék, Wlassics Gyula azon is szándékozik könnyíteni. Ugyanis ha valamelyik felsőbb leányiskolában több olyan növendék jelentkezik, akiknek tehetségéből következtetni lehet arra, hogy az illetőknek van kilátásuk a közoktatási kormány engedélyét az említett oklevelek megszerzésére, ebben az esetben és ezekben a felsőbb leányiskolákban a közoktatásügyi kormányzat engedélyezni fogja a latin nyelv tanítását.

Eddig információink. Es ez információink közlése kapcsán nem mulaszthatjuk el, hogy ne hangsúlyozzuk Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter e legújabb reformjának fontosságát és nagy horderejét. A szociális problémákkal különben telített társadalomnak imhol egygyel kevesebb a problémája és éppen azért aki azt a megoldást odaadó buzgóságával kieszközölte, a kormány és nevezetesen ennek szakminisztere, Wlassics Gyula olyan érdemeket szerzett, amelyek számíthatnak mindenképp méltánylására.

Távlovaglás Bécs Budapest közt.

Budapest, november 25. (Saj. tud. táv.) A millennium egyik legérdekesebb ünnepe lesz a távlovaglás Bécs és Budapest között: nemzetközi lesz a verseny nagy díjakkal. Az út körülbelül tele a bécs-berlini utnak, s körülbelül 30 órányi erős lovaglásba fog kerülni.

Anyomdászok sztrájkja.

Budapest, nov. 25. (Saj. tud. táv.) A szedősztrájk miatt a lapok féltérjedelemben jelennek meg.

Új titkos tanácsos

Bécs, november 25. (Saját tud. táv.) Mint értesülünk, Berzevicsy tábornok ki a királyné udvarával utazik, legközelebb titkos tanácsossá fog kineveztetni.

Betiltott gyűjtés.

Bécs, november 20. (Saj. tud. táv.) Badeni miniszterelnök minden gyűjtést az antiszemita választási alapra a legszigorúbban betiltott.

Házkutatás a szociáldemokratáknál.

Berlin, nov. 25. (Saj. tud. távirata.) Az egyesületi törvény ellen elkövetett véttségért a szociáldemokrata képviselőknél házkutatást tartottak és a pártügyekre vonatkozó levelezéseket lefoglalták.

Kormány és kongresszus.

London, november 25. (Saj. tud. táv.) A Reuter-ügynökség jelenti Limából, hogy a kormány és kongresszus közt jelenleg egyenlenség uralkodik. A képviselők indítványt tettek a klastromok jö-

vedelmének reformja tárgyában, a mi a klerikálisokat nyugtalanította. Többek között a képviselőház bejáratánál összegyűltek és megtámadták a kijövő képviselőket. A kongresszus erre elfogadott indítványt, a mely a kormányval szemben rosszalását fejezi ki azért, mert a népképviselést nem tudja kellőképpen megol-
talmazni.

A pápa.

Róma, november 25. (Saj. tud. táv.) Miután a hideg és nedves időjárás, melynek folytán a pápa rekedt lett, még ma is tart. Lapponi dr. csupa elővigyázatból azt tanácsolta a pápának, hogy a szobáiban maradjon. Ő szentsége azonban a folyó ügyek elintézése céljából több főpapot fogadott, köztük Rinadini bibornokot és a kamarását. Dr. Lapponi, a kit ma újból megkérdeztek, kijelentette, hogy a pápa állapota éppen nem ad okot aggodalomra és hozzátette, hogy a konzistoriumnak rövid időre való elhalasztása bizonyítja, hogy néhány nap elegendő lesz arra, hogy a pápa rekedtsége megszűnjék.

A forrongó Törökország.

Konstantinápoly, november 25. (Saj. tud. táv.) A négy nagyhatalom nagykövetei, melyek Erzerumban konzulátusokkal bírnak, tegnap felszóltak a portánál azon erőszakoskodások miatt, melyekről hozzájuk érkezett jelentésekről vettek tudomást, a melyekből kitűnik, hogy a támadók nem az örmények voltak. A második osztrák magyar állomáshajói megérkezett a legközelebbi napokban várják. A többi hatalom második hajói egyenként érkeznek, nehogy az egyidejű megjelenés tüntetésnek mondassék.

A porta megkérdezte az angol kormányt, vajjon nincs-e kifogása, ha Turkbant angol londoni nagykövetté kinevezi.

Páris, november 25. (Saj. tud. táv.) A 'Havas ügynökség' téveseknek jelenti ki a lapoknak azt a nézetét, hogy a hatalmak által a portának javasolt reformok kizárólag az örmények érdekeit szolgálják és kijelenti, hogy a hatalmaknak javaslatai sokkal általánosabb jelleggel bírnak.

Konstantinápoly nov. 25. (Saját tud. táv.) Az erzerumi előkelő örmények Sakir pasához és a válóhoz mentek, hogy sajnálatukat fejezzék ki az örmény felkelők által támasztott zavargások fölött. Egyidejűleg köszöneteket fejezték ki a sebesülteknek és inséget szenvedőknek nyújtott támogatásért. A marasi örmény felkelők lövöldöztek a muzulmán lakosságra és a várost több helyen felgyújtották. A hatóságok a rendet helyreállították. A utalban egy muzulmán egy golyó sebesített meg, melyet egy örmény házból lőttek.

Konstantinápoly nov. 25. (Saját tud. táv.) A 4. hadtest parancsnoka a következő távirattal válaszolt a parancsra, melyet hozzá a rend helyreállítására vonatkozólag intéztek: November 5/17-ikéről keltett táviratát éppen most kaptam meg. Van szerencsém nagyméltóságodat értesíteni, hogy a katonai parancsnokoknak a hozzám érkezett rendelet értelmében az új utasításokat haladéktalanul elküldtem. A határozományban a rend és közbiztonság már helyre van állítva. A sivasi zavargások elnyomására haladéktalanul megtettem a katonai intézkedéseket és bizton remélem, hogy ő felseje a szultán auspiciuma alatt a rend e vilájetben is rövid idő alatt helyre lesz állítva.

London, november 25. (Saj. tud. táv.) A Reuter-ügynökség konstantinápolyi jelentése korainak jelenti ki azon Szó-

Uj confection üzlet!

A nagyérdemű hölgyközönség becses figyelmébe!

Értesítjük mély tisztelettel a nagyérdemű aradi, úgy mint a vidéki mélyen tisztelt hölgyközönséget, hogy a mai kor minden igényeinek megfelelő

női divat és confection üzletet mellékelve női ruha készitési vállalattal megnyitottuk.

Nálunk készen kapható, valamint mérték szerint megrendelhető a legfinomabb, az összes női szükségletekben létező úgy felső, valamint kimenő női ruhák a legjutányosabb árak mellett kaphatók és megrendelhetők, ugymint:

gallérok, kepek, mantillok, bundák és szörme árak

a legelső párisi, bécsi és berlini modellek szerint.

Vidéki megrendeléseket pontosan mérték szerint eszközölünk.

A nagyérdemű hölgyközönség szives pártfogását kérve maradtunk

kitünő tisztelettel

Rotschild és Klein.

Arad, Vörösmarty-utca 2. sz. a.

Dr. Darányi-féle ház.

1203

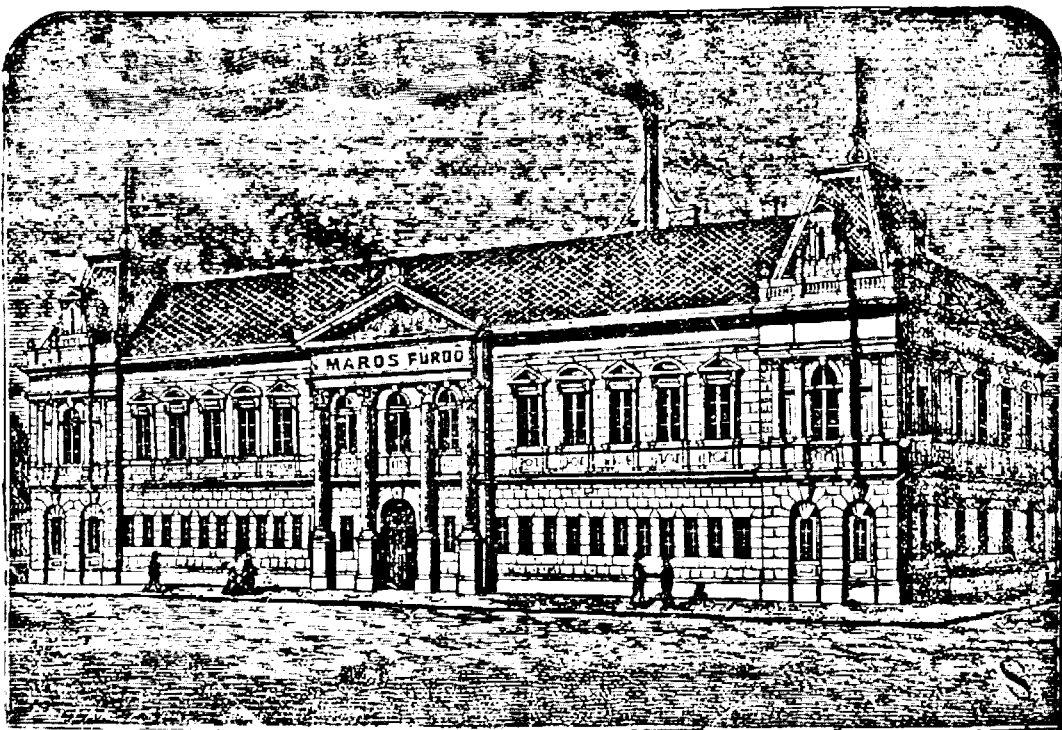
Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket felüdíti, zsibbadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képebbé teszi, vérünk rendes mozgását előnyösen előmozdítja, s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja a „fürdés.”

A fürdés kiválólag a gőzfürdésel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testről a felbőr lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, és nedvektől megszabadittassék azáltal egészségünk biztosítottatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehesünk

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonosa

fürdési díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

A váróteremben hideg ételek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatók
Szűrt Maros-ivóviz eladására is havi bérlet nyitattik. Előjegyezni a pénztárnál lehet.

Gőzfürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
10 drb bérlet-jegy	5 frt 70 kr.
Egy ács-jegy	— frt 40 kr.
Uszák-tartás.	
Idényjeggyel együtt	12 frt — kr.
Uteroda.	
Egy személy-jegy	— frt 30 kr.
4 darab bérlet-jegy	1 frt — kr.
10 drb bérlet-jegy	2 frt — kr.
Egy gyermek-jegy	— frt 20 kr.
10 drb bérlet-jegy	1 frt 50 kr.
Hideg és gyógy-fürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr.
10 drb bérlet-jegy	4 frt 50 kr.
30 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr.
Masszázs egy személy	— frt 70 kr.

Vizgyógy.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr.
30 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr.
Vas és móor-fürdő.	
Egy személy-jegy	1 frt — kr.
10 drb bérlet-jegy	9 frt 50 kr.
Kád-fürdők.	
Ruhával	— frt 50 kr.
Ruha nélkül	— frt 40 kr.
Villany-fürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
10 drb bérlet-jegy	6 frt 50 kr.
Külön ruha-díjak.	
1 lepedő vagy palást	7 kr.
1 törölköző	8 kr.
Pénztárnyitás	
nyáron reggeli 6 órakor.	
télen reggeli 7 órakor.	

A Simay-féle gőzfürdő-épületben napos vagy hónapos szobák bérelhetők.

A t. cz. birtokos urak figyelmébe!

Aradváros központjában, a színház közelében lévő Simay-féle gőzfürdő-épület emeleti részében, több utcai, parkettával kikapolt szoba, hónapos vagy éves bérletre szolgáltatással kiadó.

A háznál van vízvezeték, szűrt Maros-víz, és télen át gőzfűtés.

80 — x

Magy. kir. államvasutak üzletvezetőség Szeged

25810/III. — 95. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége a saját központi hivatalában, továbbá a temesvári és eszéki forgalmi főnökségek alá tartozó vonalak területén levő állomások, fűtőházak, osztálymérnökségek, műhelyek és szerelvények hivatalos helyiségeiben használatban lévő összes szolgálati óráknak a személyzet magán tulajdonát képező zsebórák kivételével: 1896. év január 1-től számítandó három éven át való jókarban tartása, szabályozása és javítása iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A fenti üzletvezetőség területéhez tartozó vonalak a következők: Szeged-Szegedrókusi, Szeged-orsovai, Temesvár-báziási, Jassenovainai, Valkány-varjasi, Temesvár N.-sz.-miklósi, Vojtek-német-bogáni, Verseck-kubini, Zsebelybókai, Szeged-Rókus-szabadkai-Szabadka-Dályabródi, Dályavillanyi, Horgos-ó-becsei, Szabadkacentai, Baja-Zombor-ujvidéki, India-vinkovcei, Rumavrdniki, Vinkovci-brékai, Str.-Vrpolje-samaci, Eszék-uj, Kapella batrinai és Pleternica-pozsegai vonalak.

Pályázni kívánók felhívattak, hogy 50 krajczár bélyeggel ellátott, lepecsételt borítékban zárt ajánlataikat következő címzésel: «Ajánlat a pályázatra jó karban tartása-szabályozása és javítására» A m. kir. államvasutak üzletvezetőségének. «Szegeden» folyó évi december hó 10-ére déli 12 óráig a m. kir. államvasutak üzletvezetőségéhez az I. osztálynál nyújtsák be vagy oda küldjék be.

Ajánlattevők tartoznak legkésőbb folyó évi december hó 9-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál 300, azaz háromszáz forint bántópenzt készpénzben vagy állami letételekre alkalmas érték-papírokban letéteményezni.

Az ajánlatban az óvadékban megtörtént letétele megnevelendő, és az arról nyert letéti-jegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb utolsó és a névértéket meg nem haladó napi árfolyam szerint értékben számíttatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik.

A szerződési feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A fönnebbi feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező-ajánlatok továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek és végül azok, melyekre nézve az előirt bántópenz le nem tétel, figyelembe vétetni nem fognak.

A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között tekintet nélkül az ajánlott árra, szabadon választhasson.

Szeged, 1895. november hó 13-án.

Az üzletvezetőség.